

Josefodolské divadelní jaro 2025 slavnostně a v pohodě

Josefodolské divadelní jaro se konalo letos po pětatřicáté – a zároveň soubor J. K. Tyl slavil osmdesát let své existence. A tak od pátku 9. do neděle 11. května 2025 bylo v josefodolském divadle veselo. Přehlídku zahájil jako obvykle starosta Jiří Slanař, předsedkyně SČDO Vladka Kodousková předala Čestné uznání V. K. Klicpery Heleně Šlaisové, proběhlo osm soutěžních představení (z toho tři pohádky) a jedno nesoutěžní.

S velkou ambicí a ještě větší pečlivostí připravil divadelní soubor Krakonoš z Vysokého nad Jizerou R. U. R. Karla Čapka. Režisérka Magdalena Bartoňová popsala tvůrčí proces v rozhovoru pro portál Divadelník.cz – množství energie, které inscenaci během dvou let příprav a tří měsíců zkoušení věnovala, je obdivuhodné samo o sobě (<https://divadelnik.cz/capkovo-r-u-r-doplnila-umela-intelligence>). Hru z roku 1920, kladoucí otázku nejen po smyslu technického pokroku, ale i po tom, v čem spočívá podstata lidství, obratně zkrátala, zachovala kompletní dějovou linku a doplnila ji příběhem paralelním, ze současnosti. Původní příběh je dostatečně znám, i po letech má nespornou působivost a literární kvalitu. Na připsaných pasážích o dvou mužích, ležících s dvanácterníkem v nemocnici, je traktována závislost na technice (od mobilů po tu operační) a dvojí vztah ke strojům vůbec, zaznívají perly typu „přijde internet a skončí úplně všechno“ a poučky o tom, jak funguje ChatGPT a AI vůbec (nicméně od doby zkoušení se pokrok nezastavil a téměř vše je jinak). A tak přestože Martin Hnyk a Tomáš Hellmuth hrají dle instrukcí režisérky a využívají svých nemalých hereckých schopností, nepřinášejí jejich výstupy nic nového ani divadelně zajímavého, závěrečný cliffhanger to nevyšlejší... Elegantní a krásné je scénografické řešení, připomínající soudobý návrh Josefa Čapka pro Národní divadlo v roce 1922. Funkční scéně vévodí logo Rossums Universal Robots, pod ním Dominovu kancelář ala prvorepublikový salón v černé a měděné s dobovými detaily včetně rádia střídá studená pitevna a v závěru chaos. Vydařené jsou kostýmy, zejména pánské, mírné rozpaky vznikly nad kostýmy Heleny. Velmi působivá je hudební a zvuková složka, kterou stvořil Adam Bartoň s pomocí AI Speechgen.io. A s herci a herečkami pracovala Magdalena Bartoňová vzorově, u některých jsme zaznamenali dosud neviděné polohy (např. u Čestmíra Bláhy coby Alquista), potěšil Metoděj M. Bartoň „robotím záchvatem“ či hrou na housle. Také se překvapovalo – pobavilo kouzelnické přepůlení robota-ženy. Možná by inscenaci slušelo méně piety a více humoru, možná by to chtělo ještě více škrkat (slovního patosu je v závěru příliš, často by stačil obraz). Přes všechny problémy **je inscenace R.U.R. divadelního spolku Krakonoš chytrým a zábavným divadlem a právem získala doporučení do programu Krakonošova divadelního podzimu.**

Komorní inscenace Dospělé dítě vychází z rasantní úpravy textu britské autorky Claire Dowie, kterou připravila debutující režisérka Petra Frydrychová s pomocí hereček Anny Holcové a Lucie Víravové pod hlavičkou DS Vojan Desná – Mladá Haluz. Prozatím se „monodrama ve dvou“ zúčastnilo dvou přehlídek, Žlutomodrého kocoura a KP v Lomnici nad Popelkou, z obou obdržela doporučení na Mladou scénu. Bohužel je neproměnila, což je velká škoda – málokdy se vidí tak syrová a na vysoké herecké úrovni provedená zpráva o těžkostech dospívání a potřebě lásky. (O přípravě mluvila Petra Frydrychová opět na portálu Divadelník.cz - <https://divadelnik.cz/dospele-dite-miri-k-premiere/>.) V úvodu potěší reprodukováná „reklama na dětství“. Dále je „*život děvčete provázen imaginární kamarádkou, kterou si hrdinka vytvořila ve své mysli,*“ jak napsal Milan Strotzer. „*Ta se mění z nevinné a chápající až v manipulativní, cholerickou a nebezpečnou. Základním tématem je izolace, osamělost uprostřed společnosti.*“ Obě dívky (považte, jedné z nich je 15 a druhé 18 let!) jsou na sebe skvěle napojeny, vědí, o čem hrají. Slouží jim jediná rekvizita, kus látky, který plní funkci zdi, ale také z něho stavějí úkryt před světem. Kostým u obou tvoří uniforma z počmáraných džín a tričko, výborně pracují s vlasy (nejprve spletenými, pak rozpuštěnými, nakonec v „dospělém“ ohonu). Děj hladce plyne – možná až moc – inscenaci by slušel větší konflikt, který by herečkám otevřel větší výrazové možnosti. A rozhodně by měly konzultovat jevištní mluvu. **Dospělé dítě získalo dokonce dvojí doporučení – do programu Krakonošova divadelního podzimu a do programu přehlídky divadla pro děti v Českém Krumlově.**

Dílka Terryho Pratchetta se objevují na amatérských jevištích pravidelně. (Připomeňme třeba mladoboleslavskou inscenaci *My svobodnej národ, Morta* DS Lázně Toušeň, *Maškarádu* přerovského Dostavníku či tu, kterou jsme viděli v podání vysokého Krakonoše v Josefově Dole předloni.) **Divadelní spolek J. K. Tyl Josefův Důl si pod vedením režiséra Karla Stuchlíka a dramaturga Karla Stuchlíka ml. vybral Soudné sestry**, jejich úpravu Hany Burešové a Štěpána Otčenáška, která s podtitulem „Celá Plocha jest jevištěm“ nabízí příběh inspirovaný Macbethem a mimo jiné skládá poctu divadlu jako takovému. Josefodolští si prostřednictvím obrázků na zadní projekci zvolili komiksové ladění, jakési klipovité listování příběhem, které by bohužel potřebovalo lepší výtvarné zpracování a nápaditější využití. Scéna před projekcemi je minimalisticky funkční, přesto se v druhé polovině často přestavuje, což ubírá na dynamice. Kostýmy fungují o poznání lépe, mají jednotný styl i vtip. Nicméně celkově má práce s ironií, sebeironií a paradoxem jisté rezervy, tu a tam herci hrají více výraz než smysl, ale typově jsou obsazeni přesně. Někteří jsou herecky nadstandardní – zaujala obzvláště Andrea Šteflová coby Stařenka Oggová, také Karel Stuchlík ml. jako Šašek a Přemek Polák v roli „Shakespeara“ Mášrehta. Dalším dvěma představitelkám čarodějek chybělo jen málo: Hanu Stuchlíkovou coby Bábi Zlopočasnou stravovala tréma, Iveta Ducháčková jako Magráta by potřebovala přesnější kostým a konkrétnější režijní zadání. A i když se inscenace *Soudných sester* asi nezapíše do historie josefodolského spolku jako ta nejzdařilejší, potěšila „pratchettovce“ připomenutím jednoho z nejvtipnějších příběhů kultovního autora a „nepratchettovce“ odvahou k hledání, jak si poradit s výrazně literární předlohou.

Pohádková hra s písničkami Ženich pro čertici Heleny Lisické a Miroslava Bourka vyšla před více než třiceti lety v DILIA, a tak se **DS SMRŽ pod vedením Jany Kouřilové** setkal v lektorském sboru hned se dvěma členy, kteří s ní učinili praktickou zkušenost. (Jana Kališová ji ve Varech režírovala, druhá osoba hrála před pár lety Vědělku.) Laskavou pohádku o čertici Teofile hledající ženicha a ševci, který má ušít nenechavému králi sedmimílové boty, převyprávěli smržovští kultivovaně, podařilo se jim udržet pozornost dětí po celou dobu. Velmi se povedly kostýmy, přestože je soubor dával dohromady tzv. „co dům dal“ – Jana Kouřilová uhlídala jednotný styl i estetickou kvalitu. Debata s lektory se nesla v duchu ladění detailů některých složek (lépe akcentovat naléhavé situace; zbavit Nanyňku čepce, který ji postaršuje; dosvítit červené peklo tak, aby bylo hrajícím vidět do obličeje atd.). Soubor je připraven se zlepšovat – např. se snaží dodělat hudební složku, která prozatím chybí.

Ďábelské klíče Miloše Gerstnera se staly podkladem pro sousedské divadlo, jež nabídl DS Podhoran Jablonec nad Jizerou. Dobově zbarvenou hru z Podkrkonoší z roku 1959 si režisérka Marika Stříbrná, odkojená hradeckými Jesličkami, s pomocí představitele Josky Adama Stříbrného upravila do podoby pohádky pro dospělé. Bohužel se jim podařilo odstranit některá dějová fakta, která divák potřebuje nezbytně vědět, aby se orientoval v ději (např. proč Vilím zbohatne). Vyprávění o Mefistovi, který prostřednictvím tří darů – tkalcovského člunku (pozor, dnešní divák střední generace už neví, oč jde – a z inscenace se to moc nedozví), houslí ala Švandovy dudy a čertice – zkoumá, zdali se Jablonec neproměnil v Sodomu gomoru nad Jizerou a zdali jsou charaktery tří horalských kamarádů ryzí, trvá přes dvě hodiny. Nejlépe se souboru daří při kolektivních scénách, při vytváření každodenních hemžení či rokováání v hospodě. Inscenace by si pro začátek zasloužila zlepšit temporytmus (zdržují přestavby i neochota herců změnit svůj životní rytmus ve prospěch inscenace), dodat hudební složku (píseň na závěr je málo), pečlivost při stavbě mizanscén a větší pozornost věnovaná výslovnosti. Přesto mělo představení jistý autentický půvab a bezděčný humor.

Budu Tvým mužičkem a Ty mou ženuškou je druhým pokusem souboru HAD alias Hodkovického amatérského divadla o miniatury Antona Pavloviče Čechova. Režisér Filip Zielinski (který původně hrál v Žertech Antona Pavloviče režisérky Dariny Martinovské z roku 2019) vzal aktovku *Námluvy* a dramaturgii povídky *Starostlivý otec* a připsal rámeček, jakousi zprávu o vztahu mezi Čechovem a Olgou Knipper v čase. Vychází z jejich korespondence (přeslazený název inscenace je přímou citací z jednoho dopisu) a traktuje ji postava Čechova v podání Petra Kamenského. Přestože tento rámeček byl shledán problematickým až zbytečným, zdůvodněným souborem provozními důvody (nutnost obsadit celý soubor a prodloužit čas inscenace na celovečerní), lektorský sbor byl okouzlen vyzrálostí hereckých individualit

(zejména Sašou Hrušovskou v roli Natalie, Nikolou Domáci v roli Nastasji a Vlád'ou Kosem v rolích Lomova a Kirila) a především jejich souhrou. Inscenace se zúčastnila před měsícem přehlídky v Lomnici nad Popelkou, psal o ní také Milan Strotzer (<https://www.amaterskascena.cz/27-rocnik-krajske-prehlidky-ochotnickeho-divadla-v-lomnici-nad-popelkou-2025/>).

V sobotu večer odpadlo ze zdravotních důvodů soutěžní představení (zdravíme „Osamělého muže“ s přáním všeho dobrého do Rokytnice!). Diváci za ně dostali plnohodnotnou náhradu – *Skořápku* režiséra Jaroslava Kodeše a Rádobydivadla Klapý.

O dvanácti měsíčkách je pohádková inscenace s písničkami využívající plyšákové loutky, kterou Pavel Trdla režíroval cca před osmi lety v DS Mladá scéna Ústí nad Orlicí – a když ho pozvali ke spolupráci s **DS Havlíček Zákupy**, vytvořil její remake. Předlohou je nepříliš zdařilá kompilace několika scénářů, zpracovávajících pohádku Boženy Němcové o Maruše, která je vyslána, aby ve sněhu hledala fialky, jahody a jablka pro svou nevlastní sestru Holenu (v Zákupích přejmenovanou ne úplně šťastně na Johanu). Pomohou jí měsícci (měsíčkové?), takže na konci si může vzít zvoníka Ondřeje. Vznikla inscenace ala televizní pohádka ze sedmdesátek se všemi jejími nešvary. S ledabyly nahozenou scénou (v níž se ztratila i tonetka, omylem zapomenutá u ohně měsíčků). S podivně nesourodými kostýmy. A s playbackem písní a některých dialogů, při kterých herci předstírali, že zpívají či hrají. K tomu v až příliš krátkých situacích nemají možnost uplatnit své herecké schopnosti. A mrazíkovská inspirace příliš nepomáhá... Zákupská pohádka byla zklamáním – ale dlužno přiznat, že soubor se po smrti kmenového režiséra teprve vzpamatovává a hledá novou cestu.

Sexem pro štěstí autora Jakuba Zindulky a v podání DS Mácha Mšeno je jediná bulvární komedie, která se objevila v programu letošního Josefodolského divadelního jara. Manžel objedná manželku na sex coaching k ženě jejího milence. Nerozumíte-li, přečtete si tu větu ještě jednou, ve skutečnosti je to jednoduché – a děj, postavy i nemnohé situace nakonec velmi předvídatelné. Hlubokou zprávu o nevkusných a trochu směšných devadesátkách, kterou chtěl údajně soubor z matérie hry vytěžit, z ní vážně „neupletete“. Nicméně účinkující Václav Novák (jenž je podepsán jako ten hlavní pod jinak kolektivní režii), Mirka Strunecká, David Bidlo a Jana Čambalová textu uvěřili a věnovali spoustu energie jeho kultivaci, aby inscenace nepůsobila vulgárně či sprostě (což se jim většinou daří – ale záleží na hladině tolerance jednoho každého diváka). Všichni účinkující oplývají výbornými konverzačními schopnostmi, komedie vcelku odsejpá a některé dialogy, zejména mezi dámami (variaci na „všechno je venku“ a „co si myslíš“), jsou vystaveny vynikajícím způsobem. Velké rezervy má kostýmování a organizace scénických prvků.

Přehlídka byla velmi různorodá, a to jak žánrově, tak tematicky. Jedním ze skrytých témat byl ambivalentní vztah mezi divadlem a literaturou; probleskovalo v debatách o **R. U. R., Soudných sestřích, Ďábelských klíčích** i Čechovovi. Přehlídka také zaznamenala několik prvenství. Poprvé jeden z účinkujících požádal před představením, aby si diváci nechali telefonní zvonění co nejhlasitější a přislíbil, že pokud někdo v hledišti hovor přijme, budou hrát co nejtišeji, případně představení přeruší. (Nevšední přístup nabídl Podhoran z Jablonečka. Mimochodem, jejich kus byl snad jediný, během něhož žádný mobil nezazvonil. V tom mají josefodolští diváci, kterých byl na každém představení úctyhodný počet, ještě rezervy.) Letos poprvé jsem měla jako lektor pocit, že je na všechno dost času a vše se dá stihnout. (Díky, organizátoři s rodinou Stuchlíků v čele, vaše práce byla skvělá.) A také si pravděpodobně poprvé v historii amatérského divadla odnesla dvě ocenění AI – umělá inteligence (a lidé, kteří ji dokázali kreativně zaúkolovat).

Díky za spolupráci kolegům – lektorskému sboru ve složení scénograf Miroslav Král, režisérka Jana Kališová, dramatik Roman Vencl a Vlad'ka Kod'ousková coby tajemnice. Haně Stuchlíkové, Radimu Podrazkému a Lukáši Frydrychovi, kteří uváděli představení. Pánové také pořizovali reporty z rozprav, takže mohla tato zpráva vzniknout, aniž by se autorka vzdala mimopracovních festivalových radovánek, zejména kulinářských. Ne vždy se to podaří. Ještě jednou díky!

Ceny

Magdaleně Bartoňové, Adamu Bartoňovi a AI Midjourney za scénu k inscenaci R.U.R. DS Krakonoš Vysoké nad Jizerou

Adamu Bartoňovi a AI Speechgen.io za hudební koláž v inscenaci R.U.R. DS Krakonoš Vysoké nad Jizerou

Janu Lukešovi za roli Harryho Domina v inscenaci R.U.R. DS Krakonoš Vysoké nad Jizerou

Martinu Hnykovi za role Dr. Galla a pana H. v inscenaci R.U.R. DS Krakonoš Vysoké nad Jizerou

Andree Štejfové za roli Stařenky Oggové v inscenaci Soudné sestry DS J. K. Tyl Josefův Důl

Ivě Housové za roli čertice Mariky v inscenaci Ďábelské klíče DS Podhoran Jablonec nad Jizerou

Vlád'ovi Kosovi za role Lomova a Kirila v inscenaci Budu Tvým mužíčkem a Ty mou ženuškou Hodkovického amatérského divadla

Čestná uznání

Magdaleně Bartoňové za režii inscenace R.U.R. DS Krakonoš Vysoké nad Jizerou

Metoději M. Bartoňovi za role Mariuse a Radiuse v inscenaci R.U.R. DS Krakonoš Vysoké nad Jizerou

Petře Frydrychové za režii inscenace Dospělé dítě DS Vojan Desná – Mladá haluz

Anně Holcové za herecký výkon v inscenaci Dospělé dítě DS Vojan Desná – Mladá haluz

Lucii Víravové za herecký výkon v inscenaci Dospělé dítě DS Vojan Desná – Mladá haluz

Karlu Stuchlíkovi ml. za roli Šaška v inscenaci Soudné sestry DS J. K. Tyl Josefův Důl

Přemku Polákovi za roli Mášrechta v inscenaci Soudné sestry DS J. K. Tyl Josefův Důl

DS SMRŽ pod vedením Jany Kouřilové za kostýmy v inscenaci Ženich pro čertici

Michaelu LeBlancovi za roli ševce Pápěry v inscenaci Ženich pro čertici DS SMRŽ

Martinu Gebrtovi za roli strýčka Pochopa v inscenaci Ďábelské klíče DS Podhoran Jablonec nad Jizerou

DS Podhoran Jablonec nad Jizerou za volbu regionálního tématu v inscenaci Ďábelské klíče

Saše Hrušovské za roli Natalie Stěpanovny v inscenaci Budu Tvým mužíčkem a Ty mou ženuškou Hodkovického amatérského divadla

Martinu Velemu za roli Milkina v inscenaci Budu Tvým mužíčkem a Ty mou ženuškou Hodkovického amatérského divadla

Hodkovickému amatérskému divadlu za souhru v inscenaci Budu Tvým mužíčkem a Ty mou ženuškou

Kvartetu účinkujících za zvládnutí techniky konverzační komedie v inscenaci Sexem ke štěstí DS Mácha Mšeno

Doporučení do programu Krakonošova divadelního podzimu Vysoké nad Jizerou – **R.U.R.** DS Krakonoš Vysoké nad Jizerou

Doporučení do programu Krakonošova divadelního podzimu Vysoké nad Jizerou – **Dospělé dítě** DS Vojan Desná – Mladá haluz

Doporučení do programu přehlídky Český Krumlov – **Dospělé dítě** DS Vojan Desná – Mladá haluz